

MED ÅNGLOK TILL SÄRÖ

Leif Södergren

När den förmögne grosshandlaren Axel Jonsson i oktober 1925 besöker sina barnbarn på Lysholmen är han 81 år och har ett framgångsrikt liv bakom sig. Han sätter sig ned i salongen och skriver ned vad han minns hur livet var på Särö när han som ung man först kom hit 1863 *"Då jag sitter vid Olgas skrivbord och från Lysholmen beskådar det gamla Särö-landet..."* (Man kan läsa om hans minnen bland "Berättelser" på Särö Kulturarv)

Axel Jonsson från där han sitter i salongen på Lysholmen, kan inte undgå att se och höra ångloket vissla på andra sidan viken. Han hade varit med om att finansiera järnvägen.

Järnvägen invigdes 1903. Den var efterlängtat. Ångbåten hade tagit lång tid och bilresorna då var långa och krångliga.

De förmögna herrarna på Särö som 1901 stiftat järnvägsaktiebolaget Göteborg-Särö var: August Wijkander, Carl August Kjellberg, August Carlsson, Emanuel Fischer, Axel Jonsson, Hans Ludvig Ygberg, A.O Wilson och Bertil Wijk. De reste alltid i första klass och satt bekvämt i sina egna läderfåtöljer.

Andra hade möjlighet att resa i andra eller tredje klass.

Axel Jonsson (1844-1931) växte upp och började arbete i en av Sveriges mest intressanta och expansiva perioder, den industriella revolutionen. Från att i århundraden ha varit ett fattigt och homogent jordbrukssamhälle, förvandlades Sverige i snabb takt till en modern industrination. Sveriges industrialisering drevs i den första vågen av landets rika tillgång på eftertraktade råvaror, främst för export till Europa. Här blev Axel Jonsson involverad redan från sextonårsåldern då han fick anställning på ett Göteborgsföretag. Om detta berättar han i sin tidigare nämnda berättelse som finns på Särö kulturarv. Med hjälp av många godhjärtade människor samt eget arbete lyckades han tillsammans med sin kompanjon Harald Sternhagen starta ett framgångsrikt företag Jonsson Sternhagen & Co AB.

När Axel Jonsson sitter på Lysholmen 1925 och skriver ned sina minnen vet han inte att hans charmiga svärdotter Olga några år senare skall kollidera med tåget när det är på väg till Släps station. Sikten är skymd så man får alltid vara noga när man passerar järnvägsövergången....

Olga körde alltid en Cadillac La Salle som var stor nog att rymma flera av hennes nio barn. Denna dag är hon på väg till en lunch på Särö och två av hennes barn är med i bilen, de skall kliva av vid affären. Kollisionen med tåget totalförstör bilen men Olga kliver ut oskadd och likaså barnen. Olga säger till barnen att springa hem och berätta för barnsköterskan syster Ida att de har kolliderat med tåget. Själv kliver hon in i en bil som tar henne till bjudningen på Särö. Syster Ida tror att barnen fabulerar och blir inte övertygad förrän hon med egna ögon bevittnar bilvraket. På bjudningen beundras Olga för sitt mod. Dagen därpå är hon full av blåmärken över hela kroppen.

Ångloken ersattes av rälsbussar år 1954. Jag minns den trevliga resan med rälsbuss som delvis gick längs havsbandet. I två terminer (1968-9) bodde jag hos mormor på Lysholmen när jag läste engelska på universitetet. Då hade Säröbanan lagts ned och bussresorna var betydligt längre och mer komplicerade än vad rälsbussen hade varit förr. Det är många med mig som saknar Säröbanan. /Leif Södergren

Läs mer i: Säröbanan av Nils Rosengren, Erik Sundström och Bertil Thulin 2005. Kollisionen ovan är AI-genererad